

TARTU LINNAVOLIKOGU

OTSUS

Tartu

21.05.2024 nr LVK-O-0220

"Tartu linna arengukava 2025-2035" ja eelarvestrateegia eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg-d 1 ja 2, § 37¹ lg-d 1 ja 2, § 37² lg-d 4 ja 6 ning Tartu Linnavolikogu 18. mai 2023. a määruse nr 52 "Tartu linna arengudokumentide koostamise kord" § 6 lg 1 ja 2, Tartu Linnavolikogu

o t s u s t a b:

1. Kiita heaks ["Tartu linna arengukava 2025-2035"](#) ja eelarvestrateegia eelnõu vastavalt lisale ja suunata see avalikule väljapanekule.
2. Määrata avaliku väljapaneku kestuseks 10. juuni kuni 19. august 2024 ja avaliku väljapaneku kohaks Tartu linna veebileht.
3. Otsus jõustub vastuvõtmisele järgneval päeval.

Esimees

Esitab: **linnaalitsus, 21.05.2024 istungi protokoll nr 45**Ettekandja: **Elo Kiiwet ja Meelis Leidt**

Õiend

Tartu Linnavolikogu Otsuse "Tartu linna arengukava 2025-2035" ja eelarvestrateegia eelnõu heakskiitmine ja avalikule väljapanekule suunamine" juurde

Tartu linna arengukava ja eelarvestrateegia on koostatud aastateks 2025-2035, andes tervikliku ülevaate linna arengusuundadest. Selged sihid seatakse lähituleviku kujundamiseks, kuid vaadatakse ka kaugemale – milline võiks Tartu olla kahekümne aasta pärast.

Arengukava on kooskõlas Tartu linna üldplaneeringuga, mis määratleb pikemaajaliste eesmärkide saavutamise võimalused ja arengusuunad linnaruumis. Tartu linnas kehtivad valdkondlikud arengukavad integreeritakse uude arengukavasse või lisatakse vastavad viited.

Tegemist on igapäevases juhtimistöös kasutatava töövahendiga. Arengukava koostamisel on arvestatud sellega, et linna arenguks vajalike tegevuste ja investeeringuvajaduste kajastamine linna arengukavas on nõutav nii riiklikul kui Euroopa Liidu tasandil kaasrahastuse taotlemisel.

Arengukava lähtub ülemaailmse kestliku arengu eesmärkide (*The Sustainable Development Goals*) raamistikust, mis on abivahend kõikide valdkondade vahel tasakaalu tagamiseks ja abiks linna arengu võrdlemisel muu maailmaga (majandus-, sotsiaal- kui ka keskkonnavaldkonnas). Eestis viiakse ellu ülemaailmseid kestliku arengu eesmärke pikaajalise strateegia "[Eesti 2035](#)" alusel koostatud valdkonna arengukavades ja programmides. Eesmärkide mõõdikud kohaldatakse vastavalt Tartu eripärale.

Arengukava koostamise protsess

Arengukava koostamisele eelnes arengustrateegiale "Tartu 2030" mõjuanalüüsi koostamine, et selgitada, kuidas on kulgenud 2015. a aprillis Tartu Linnavolikogus vastu võetud dokumendi "Tartu 2030" senine realiseerimine. Tuginedes muuhulgas mõjuanalüüsi ettepanekutele on loodud uus arengumudel eesmärgiga tagada terviklik vaade linna strateegiadokumentidele ja pikas perspektiivis lihtsustada nende koostamise, jälgimise ja eelarvestamise protsesse. Arengumudel annab ülevaate arengueesmärkide vahelistest seostest, kasutades selleks süstemaatilist ristviitamist, ning võimaluse üheselt mõistetavate mõõdikute abil arengueesmärkide täitmist lihtsasti jälgida. Käesolev volikogule esitatud arengukava eelnõu on kaasaegsem nii vormilt kui sisult, et linna arengueesmärgid ja tegevused oleksid nii kodanikule, linnaga seotud asutusele, linnas tegutsevatele ettevõttele, linnavolikogu liikmele kui ka linnavalitsuse teenistujale ühtse interaktiivse töölaua abil lihtsasti ja mugavalt kasutatavad, loetavad ja teemade järgi selekteeritavad.

Mõjuanalüüsi tulemusena loodud arengumudeli põhjal loodi arengukava sisu. 5. mail 2023 toimus visioonikonverents, mis tõi kokku inimesi erinevatelt elualadelt ja kutsus kaasa mõtlema, kuhu Tartu linna arengut lähikümnenditel suunata. Pärast seda viidi läbi strateegiapäevad ning sõnastati visioon aastaks 2045, seati strateegilised sihid ja pikemaajalised eesmärgid. Pikaajalised strateegilised sihid arutati läbi nii valdkondade ekspertide, linlaste, koostööpartnerite, linnavolinike kui ka linnajuhtidega.

Seejärel jätkus 2023. aasta teisel poolel töö arengukava lühemaajaliste eesmärkide, tegevuste ja mõõdikutega. Toimused arutelud nii linnavalitsuse töötajate, ekspertide, huvirühmade esindajate ja linlastega. Lisaks said linlased avaldada arvamust Tartu linna veebilehe kaudu. Eraldi kaasamiseminar viidi läbi Tartu linna noortevolikogu liikmete ja eakatega, et nende hääl linna arengu kavandamisel paremini kuulda oleks.

2024. aasta kevadel valmis arengukava rakendus (<https://arengukava.tartu.ee/>), mis suunatakse käesolevaga volikogu komisjonidesse ja volikogule ning seejärel avalikule väljapanekule, et

kõikidel huvilistel oleks võimalik arengukava koostamisel kaasa rääkida. Vastavalt Tartu linna arengudokumentide koostamise korrale peab arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu olema avalikul väljapanekul vähemalt neli nädalat. Avalik väljapanek on kavandatud 10. juunist kuni 19. augustini, avalik arutelu septembris 2024.

Arengukava PDFina:

Arengukava lõplik versioon on kavas volikogule kinnitamiseks esitada oktoobris 2024.

Linnavalitsus on koostamas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 3 punktides 1 ja 2 ning lõigetes 4 ja 5 nimetatud kriteeriumitest lähtuvalt eelhinnangut keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise vajaduse väljaselgitamiseks.

Arengukava ülesehitus

Tartu linna visiooni ja pikaajaliste eesmärkide kaudu aastani 2045 on sätestatud kolm suurt strateegilist suunda: heaolu, kogukond ja kultuur; haridus, innovatsioon ja ettevõtlus; keskkond ja linnaruum tulevikusihid.

Arengukava tasemel täpsustatakse, milline on soovitud tulevikuolukord Tartu linna seitsmes tegevusvaldkonnas: heaolu, kogukond, kultuur, haridus, innovatsioon, ettevõtlus, keskkond ja linnaruum. Igale strateegilisele suunale vastab vähemalt üks eesmärk arengukava tasandil.

Arengukava eesmärkide elluviimine toimub läbi tegevuste. Tegevuste elluviimist ja eesmärkide saavutamist saab seirata mõõdikutega, mis annavad üldise ülevaate sellest, kas ja kui kiiresti liigub Tartu eesmärkide suunas. Arengukava rakenduses kasutatakse selleks valgusfoori meetodit, kus roheline värv kinnitab, et liigutakse soovitud suunas.

Arengukava jaguneb osadeks:

Avaleht

Arengukava koostamise protsess

Lähtekoht

Tartu linnavalitsuse väärtused

Arengukava fookusteemad

Elluviimine ja seire

Strateegiline suund: Heaolu, kogukond ja kultuur

Heaolu

Kogukond

Kultuur

Strateegiline suund: Haridus, innovatsioon ja ettevõtlus

Haridus

Innovatsioon ja ettevõtlus

Strateegiline suund: Keskkond ja linnaruum

Keskkond

Linnaruum

Koondvaade tegevustest, mõõdikutest ja eesmärkidest

Kasutatud mõisted ja kirjandus

*Arengukava iseseisev osaks on eelarvestrateegia aastateks 2025-2028.

Arengukava koostamisel lähtuti valdkondade arenguvajadustest. Arenguvajadused kaardistati läbi seniste arengudokumentide elluviimise hindamise ja hetkeolukorra analüüsi ning väljakutsed valideeriti koostöös huvigruppide ja linna esindajatega.

Valdkondade arenguvajadused

Heaolu

- Elukeskkonna ja avaliku ruumi kujundamine terviseprobleeme ennetavaks ja tervislikke eluviisivalikuid toetavaks.
- Vajaduspõhiste sotsiaalteenuste kättesaadavuse tagamine.
- Ennetuse tähtsustamine sotsiaalteenuste arendamisel.
- Motiveeriva töökeskkonna arendamine valdkonna töötajatele.
- Sotsiaalvaldkonna maine parandamine.

Kogukond

- Senisest suurem andmepõhisus linnaelu puudutavate otsuste tegemisel.
- Täiendavad võimalused kõigile lihtsalt kättesaadava teabe pakkumiseks.
- Linna arengus kaasaráäkimise võimaluste laiendamine ja mitmekesistamine.
- Tartu kogukondade võimestamine.
- Kriisiolukordadeks valmisoleku kindlustamine.

Kultuur

- Tartu tuntus rahvusvahelise kultuuri- ja spordielu keskusena.
- Euroopa kultuuripealinna aasta korraldamisega omandatud oskuste ja kogemuste, kontaktide ning võrgustike potentsiaali kasutamine tulevikus.
- Huvitegevuste ja huvihariduse parem kättesaadavus vähekindlustatud sihtgruppidele.
- Motiveeriva töökeskkonna arendamine.
- Valdkonna tegijate ja väljapaistvate saavutuste tunnustamine.

Haridus

- Haridustöötajate pädevuse tõstmine ja professionaalse arengu tagamine.
- Motiveeriva ja toetava töökeskkonna tagamine.
- Ühtlase kvaliteediga õpikeskkonna arendamine.
- Kaasava hariduse elluviimine.

Innovatsioon ja ettevõtlus

- Nüüdisaegsed ja hästi ligipääsetavad äriruumid.
- Olemasolevate tööstusalade ammendumine ja uute tööstusparkide väljaehitamise vajadus koostöös erasektori ja naaberomavalitsustega.
- Tugiorganisatsioonide teenuste kiire kohandamine vastavalt turuvajadustele.
- Tartu arendamine kohaliku ning rahvusvahelise talendi tõmbekeskusena.
- Rahvusvahelised transpordiühendused.
- Kõrge lisandväärtusega teenuste ja toodete ning tasuvate töökohtade loomine.

Keskkond

- Elurikkust toetava mitmekülgse linnakeskkonna, haljastus- ja hoolduspraktikate väljatöötamine.
- Jäätmetekke vähendamine, liigiti kogumise ja ringlusse võtmise edendamine, materjali väärindamine ning ringmajandusele ülemineku ettevalmistamine.

Linnaruum

- Ligipääsetavus avalikus ruumis, sh nii sise- kui ka väliruumis, eelkõige piiratud liikuvusega inimestele, k.a vanemaealised.
- Hajalinnastumise mõjude vähendamine.
- Liikluskoormuse hajutamine, jalgsi ja jalgrattaga liikumise tingimuste parandamine.
- Linnasiseste, regionaalsete transpordiühenduste ning rahvusvahelise lennu- ja raudteetranspordi ühenduste parandamine.
- Inimtegevuse keskkonnamõju vähendamine.
- Energiasäästlikkuse tõstmine hoonete rajamisel ja rekonstrueerimisel.

Eelarvestrateegia

Eelarvestrateegia on arengukava iseseisev osa, et seostada rahastamisvõimalused paremini arengukavas kavandatuga. Eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada eelarvepoliitika jätkusuutlikkus ning planeerida kavandatavate tegevuste finantseerimist. Lisaks annab see asjakohase ja võimalikult täpse hinnangu linna rahanduse arenguväljavaadetest majandusprognnoosi ja tehtud eelarvepoliitiliste otsuste valguses.

Eelarvestrateegias on fookuses:

- linna põhitegevuse tulemi parandamine investeerimisvõimekuse suurendamiseks;
- 2026. aastaks eelarve tasakaalulähedase tulemi saavutamine, pidades silmas aastatel 2027-2028 riiklikult tähtsaks objektiks valitud südalinna kultuurikeskuse rahastuse vajadust;
- linna netovõlakooormuse teadlik juhtimine, võimaldamaks olulisi investeeringuid haridusse, kultuuri ja linnaruumi kogu eelarvestrateegia perioodi vältel.